

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการตัดสินใจออกกลางคัน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี: การทบทวนวรรณกรรม

ภาคภูมิ ชีรสันติกุล¹ เกษตรชัย และหิมา²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศไทย โดยนำแนวคิด สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การบูรณาการทางวิชาการ ความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมาย และการบูรณาการทางสังคม เพื่อนำไปพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษา สำหรับใช้ในการลด ป้องกัน หรือจัดการปัญหา และรองรับการกำหนดนโยบายเป็นแนวทางและแผนการดำเนินงานในการพัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยใช้การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและการวิเคราะห์เอกสารจากงานวิจัย จำนวน 36 เรื่อง ระหว่างปี พ.ศ. 2548 ถึง ปี พ.ศ. 2563

ผลการวิเคราะห์ พบว่า การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันกับสถาบัน และเป้าหมายมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ขณะเดียวกัน สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันกับสถาบัน และเป้าหมายมีความสัมพันธ์โดยอ้อมต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

คำสำคัญ: การลาออกกลางคัน; นักศึกษาระดับปริญญาตรี; การบูรณาการทางวิชาการ; การบูรณาการทางสังคม

ประเภทบทความ: บทความวิชาการ

การอ้างอิง:

ภาคภูมิ ชีรสันติกุล และเกษตรชัย และหิมา. (2565). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี: การทบทวนวรรณกรรม. *วารสารดุชนิพนธ์จิตตาสังคมศาสตร์*, 12(2), 298-309.

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
15 ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110, ประเทศไทย
อีเมล: teerasantikul.p@gmail.com

² คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

The Causal Model of Students' Decision to Drop-Out for Undergraduate Students: A Review

Pakpoom Teerasantikul¹ Kasetchai Laeheem²

Abstract

This academic article aims to analyze the factors related to students' decision to drop out to develop a causal relationship framework of factors affecting students' decision to drop out for Undergraduate Students in Thailand. To reduce, protect or deal with problems about students' decision to drop-out and operational planning guidelines to support the development of undergraduate students of Thai Higher Education Institutions. The study was conducted by using a literature review and document analysis from 36 research papers between 2005 and 2020.

The analysis has found that academic integration, social integration and goal and institutional commitment had a direct relationship with students' decision to drop-out. Besides, socioeconomic status, academic integration, social integration and goal and institutional commitment had an indirect relationship with students' decision to drop-out.

Keywords: Drop-Out; Undergraduate Students; Academic Integration; Social Integration

Type of Article: Academic Article

Cite this article as:

Teerasantikul, P., & Laeheem, K. (2022). The causal model of students' decision to drop-out for undergraduate students: A review. *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 12(2), 298-309.

¹ Doctor of Philosophy Program in Human and Social Development, Prince of Songkla University
15 Kho Hong, Hat Yai, Songkhla 90110, Thailand
Email: teerasantikul.p@gmail.com

² Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

บทนำ

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ (Office of the National Education Commission, 2002) ในแต่ละปีสำนักงานงบประมาณ ได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่าย เพื่อนำไปขับเคลื่อนโครงการการศึกษาต่างๆ เป็นจำนวนมาก ถ้าการลงทุนทางการศึกษาได้ผลไม่คุ้มค่า ผลสัมฤทธิ์ไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ผู้ที่เข้ามาศึกษาในระบบไม่สำเร็จการศึกษาได้ทั้งหมดส่วนหนึ่งต้องออกจากการศึกษากลางคัน ทำให้เกิดผลเสียหายหรือเรียกว่า “เกิดความสูญเปล่าในการลงทุนเพื่อการศึกษา” (Yongsorn, 2017)

สถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ในการผลิตกำลังคนระดับอุดมศึกษาประกอบด้วยภารกิจหลัก 4 ประการ คือ (1) การผลิตและพัฒนาากำลังคนระดับกลางและระดับสูง (2) การวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ (3) การบริการวิชาการแก่สังคม และ (4) การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งรวมของศาสตร์และวิทยาการหลายแขนง และเป็นศูนย์รวมของนักวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถ อีกเป็นจำนวนมาก บทบาทสำคัญยิ่งของสถาบันอุดมศึกษาจึงกล่าวได้ว่าเป็น “ตัวนำการเปลี่ยนแปลง” (change agent) หรือเป็นองค์กรขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่จะต้องดำเนินการตามบทบาทและความรับผิดชอบของการเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อที่จะนำพาประเทศไปสู่สังคมที่พึงปรารถนาได้ในที่สุด

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาและการแก้ปัญหาอุดมศึกษาที่ไร้ทิศทาง ขาดข้อมูล ขาดคุณภาพ และขาดประสิทธิภาพ โดยใช้กลไกการ

ประเมินคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาเป็นกลไกหลักในการดำเนินการ กล่าวคือ ให้มีการสร้างกลไกการประเมินคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาตามพันธกิจของสถาบันในแต่ละกลุ่ม โดยมีพื้นที่บริการและจุดเน้นระดับการศึกษาที่ต่างกัน (Internal Quality Assurance Committee, 2022) ดังนั้น ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้ให้ความสำคัญกับนักศึกษามากยิ่งขึ้น โดยได้มีการปรับปรุงคู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา การประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตร โดยที่องค์ประกอบที่ 3 เกี่ยวกับนักศึกษา ตัวบ่งชี้ที่ 3.3 ผลที่เกิดกับนักศึกษา ผลการประกันคุณภาพควรทำให้นักศึกษามีความพร้อมทางการเรียน มีอัตราการคงอยู่ของนักศึกษาในหลักสูตรสูง อัตราการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรสูง นักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตร และผลการจัดการข้อร้องเรียนของนักศึกษา (Office of the Education Council, 2017) จากตัวบ่งชี้ดังกล่าว หมายถึง หากนักศึกษามีอัตราการออกกลางคันต่ำ จำนวนนักศึกษาจะจบการศึกษาก็ย่อมสูง ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศชาติมีกำลังคนในการพัฒนาประเทศสูงด้วยเช่นกัน การออกกลางคันเป็นปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษา เพราะการออกกลางคันถือว่าการสูญเปล่าและเป็นความล้มเหลวในด้านการจัดการศึกษา อีกทั้งนักศึกษาที่ออกกลางคันเหล่านั้นย่อมไม่ได้รับความกระทบกระเทือนด้านจิตใจ รวมทั้งเป็นการบ่งบอกถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของสถานการศึกษา (Karaked & Kunakornviroon, 2015) ซึ่งการแก้ปัญหาการออกกลางคันอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องทราบข้อมูลพื้นฐานต่างๆ และข้อเท็จจริงบางประการที่มีความสัมพันธ์ และเป็นสาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักศึกษา พบว่า แนวคิดทฤษฎี

ทไ้ใช้อ้างอิงอย่างแพร่หลายและนำมาใช้เป็นแนวทงการศีกษาวิจัยเกี่ยวกับการออกกลางคัณ คือ แนวคิตของ Eaton and Bean (1995), Khampirat (2013), Tinto (1975) มีรายละเอียดคัณนี้ Tinto ได้พัฒนาแบบของการตัดสินใจออกกลางคัณของนักศีกษาตั้งแต่ ค.ศ. 1975 และได้มีนักวิจัยอีกหลายท่านนำแนวคิตของ Tinto ไปทำการวิจัย ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการ การออกกลางคัณ ได้แก่ ภูมิหลังของนักศีกษา ผลการเรียน การบูรณาการทงวิชาการ การปรับตัวทงวิชาการ การบูรณาการทงสัณคค การปรับตัวทงสัณคค ลักษณะของสถาบัน ความช่วยเหลือทงการเงินหรือทุนการศีกษา ความผูกพันต่อเป้าหมาย ความผูกพันต่อสถาบัน (Khampirat, 2013; Sungsri, 2017; Yongsorn, 2017) ต่อมาในปี ค.ศ. 2000 Bean and Eaton ได้พัฒนาแบบเพื่อทำความเข้าใจการคงอยู่ของนักศีกษา โดยประกุททฤษฎีทงจิตวิทยา คือ ทฤษฎีการรับรู้ความสามารถของตน (self-efficacy theory) ทฤษฎีพฤติกรรมการเผชิญปัญหา (coping behavioral theory) เพื่อนำมาอธิบายการลาออกกลางคัณของนักศีกษาและได้มีนักวิจัยนำแนวคิตของ Bean and Eaton ไปวิจัยร่วมกับแนวคิตของ Tinto (1975) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนมีอิทธิพลรวมส่งผลต่อการลาออกกลางคัณสูงที่สุด รองลงมา คือ ความผูกพันต่อเป้าหมาย (Weng, Cheong, F., & Cheong, C., 2010) และตัวแปรทงจิตวิทยาตามแนวคิตของ Bean and Eaton สามารถทำนายความสำเร็จในการศีกษาของนักศีกษา คือ การรับรู้ความสามารถของตน และพฤติกรรมการเผชิญปัญหา

คัณนั้น บทควมวิชาการนี้ผู้เขียนเห็นควรศีกษาและวิเคราะห์โมเดลควมสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการตัดสินใจออกกลางคัณของนักศีกษาเพื่อหาแนวทงและวิธีการที่เหมาะสมในการลด ป้องกัน หรือจัดการปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจลาออกของนักศีกษาอย่างถูกเหมาะสม และสามารถนำผลลัพธ์ที่ได้ไปประกุทไ้ใช้

ในการวางแผนพัฒนานักศีกษาเพื่อให้นักศีกษาสามารถคงอยู่ในสถาบันจนสำเร็จการศีกษา อันเป็นประโยชน์ต่อนักศีกษา ผู้ปกครอง มหาวิทยาลัย และประเทศชาติสืบต่อไป

แนวคิตและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การบูรณาการทงวิชาการ

การบูรณาการทงวิชาการมีผลต่อการเรียนและการตัดสินใจลาออกกลางคัณของนักศีกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่ในการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศีกษาให้มีความสมบูรณ์ขึ้น (Tinto, 1975) และเป็นการแสดงการรับรู้จากประสบการณ์ทงวิชาการที่นักศีกษาได้รับจากสถาบันการศีกษา (Nora, 1987) นอกจากนี้ยังมีผลการศึกษาของ Alivernini and Lucidi (2011) พบว่า (1) นักศีกษาที่มีสมรรถนะทงวิชาการสูงแต่มีความผูกพันที่จะจบการศีกษาค่ามกจะลาออกจากสถาบันโดยสมัครใจ (2) นักศีกษาที่มีสมรรถนะทงวิชาการต่ำแต่มีความผูกพันที่จะจบการศีกษาสูงมกจะคงอยู่ในสถาบันการศีกษาจนกระทั่งจบการศีกษาหรือลาออกด้วยเหตุผลทงวิชาการ และ (3) นักศีกษาที่มีสมรรถนะทงวิชาการต่ำและมีความผูกพันที่จะจบการศีกษาค่ามกจะลาออกกลางคัณและออกจากระบบการศีกษาในที่สุด (Compan & Apibunyopas, 2018) นอกจากนี้ การบูรณาการทงวิชาการประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ควมพร้อมของหลักสูตร และทักษะการเรียน ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจลาออกกลางคัณการคงอยู่และความสำเร็จด้านการศีกษา (Adelman, 1999; Glickman, 2003; Parker, 1999) ขณะทงงานวิจัยของ Aitken (1982) พบว่า ผลการเรียนเฉลี่ยที่ไ้รับจากการประเมินของผู้สอนเป็นตัวแปรสำคัญที่สุดที่ไ้ใช้ในการบูรณาการทงวิชาการของนักศีกษา ควบคู่กับระยะเวลา และจำนวนชั่วโมงเรียนซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจลาออกของนักศีกษา

การบูรณาการทางสังคม

เมื่อนักศึกษาเข้าไปใช้ชีวิตในสถาบันการศึกษา จะเข้าสู่ระบบสังคม ซึ่งหากนักศึกษามีมุมมอง ทักษะ ความคิด ความสนใจ พฤติกรรม และบุคลิกภาพสอดคล้องหรือเข้ากันได้กับลักษณะหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่างๆ ของสถาบันการศึกษานั้น ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลต่างๆ ในระบบสังคมเชิงการได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุน จัดว่านักศึกษาสามารถบูรณาการทางสังคมได้ (Spady, 1970) สอดคล้องกับแนวคิดของ Tinto (1975) ที่ว่าการผสมกลมกลืนกันของความ ต้องการ ค่านิยม และความรับผิดชอบกับแนวปฏิบัติ ระหว่างนักศึกษากับเพื่อนและอาจารย์ซึ่งวัดได้จากการ เข้าร่วมกิจกรรม การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การติดต่อสื่อสารกับผู้สอน และการเป็นสมาชิกของสังคมจะช่วยให้นักศึกษาอยู่ในสังคมได้ดีขึ้น เกิดการสื่อสารทั้งสังคม การสนับสนุนความเป็นมิตรภาพ และการสนับสนุนทางวิชาการเพิ่มขึ้นส่งผลให้นักศึกษาปรับปรุงความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมาย (Arce, Crespo, & Miguez-Alvarez, 2015; Compan & Apibunyopas, 2018; Troelsen & Laursen, 2014)

ความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมาย

ความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมายการศึกษา เป็นการแสดงการมีส่วนร่วมเชิงเป้าหมายและค่านิยมของนักศึกษาที่มีต่อสถาบันการศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อสถาบันทั้งในส่วนของประสบการณ์ในการเรียนรู้และกิจกรรมต่างๆ โดยความผูกพันต่อสถาบันไม่เพียงแต่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาที่แสดงออกระหว่างการศึกษานั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสถาบันในอนาคต ดังนั้นหากเป้าหมายของการศึกษาและพันธกิจของนักศึกษาและพันธกิจของมหาวิทยาลัยเป็นไปในทางเดียวกัน จะส่งผลให้ประสิทธิภาพและผลสำเร็จทางการศึกษาของนักศึกษามากเช่นกัน (Khampirat, 2013)

ซึ่งมีผลงานวิจัยหลายเรื่องที่แสดงความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมายการศึกษาว่าส่งผลต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษา กล่าวคือ หากนักศึกษามีความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมายการศึกษาสูงก็จะมีแนวโน้มในการลาออกกลางคันต่ำ (Lundberg, 2007; Maldonado, Rhoads, & Buenavista, 2005) โดยองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง Vroom (1964) สามารถอธิบายได้โดยทฤษฎีความคาดหวังของ (Vroom's expectancy theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ขยายความทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้น (Maslow's hierarchy of needs) ของ Maslow (1970) ซึ่งกล่าวว่า การที่บุคคลตัดสินใจกระทำการสิ่งใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ (1) ผลตอบแทนที่ได้รับ (2) ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจผลตอบแทนที่ได้รับ (3) ผลตอบแทนที่ได้รับเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น และ (4) โอกาสที่จะได้รับผลตอบแทนตามความคาดหวัง องค์ประกอบเหล่านี้เป็นพื้นฐานการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กร (Vroom, 1970) สรุปว่าความคาดหวังของนักศึกษาแต่ละคนที่มีต่อการประกอบอาชีพในอนาคต เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งต่อการบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างแท้จริง นอกจากนี้คุณภาพของมหาวิทยาลัยยังเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจลาออกของนักศึกษา กล่าวคือ ความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการศึกษา ตลอดจนการขยายตัวของสถาบันศึกษาทำให้นักศึกษาและบุคลากรของสถาบันการศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้น ดังนั้น คุณภาพของสถาบันศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการพัฒนาระบบการเรียนการสอน รวมทั้งการบริหารจัดการเพื่อให้นักศึกษามีคุณภาพและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยในการทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวนักศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (Chantarakum, 2012)

สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

จากงานวิจัยของ Trakoolngam, Intraprasert, A., Intraprasert, S., and Rodpuang (2007) พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงผกผันกับการออกกลางคัน กล่าวคือ กรณีที่ผู้เรียนอยู่ในครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดีย่อมมีโอกาสต่อการออกกลางคันมากกว่านักศึกษาที่อยู่ในครอบครัวที่มีสถานะเศรษฐกิจและสังคมที่ดีแม้ว่า นักศึกษาจะมีพื้นฐานและสติปัญญาไม่แตกต่างกันก็ตาม นอกจากนี้ ความคาดหวังของครอบครัวยังเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลาออกกลางคัน ดังที่ Watanaopas, Watanaopas, and Punjamas (2005) กล่าวว่า บิดามารดาเลี้ยงดูลูกมักมุ่งหวังหรือคาดหวังให้ลูกเป็นเด็กฉลาดและเก่งมาก่อนเป็นอันดับแรก บิดามารดามุ่งเน้นไปที่การพัฒนาสติปัญญาให้แก่ลูกพยายามเสริมสร้างทุกวิถีทาง เพื่อให้ลูกฉลาดและเก่ง นอกจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้ปกครองจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เช่นกัน ซึ่งสัมพันธภาพในครอบครัวจะส่งเสริมผู้เรียนควรมีลักษณะดังนี้ (1) มีความเคารพกันและกัน คือรับฟังความคิดเห็นของคนในครอบครัว ความเกรงใจ การเป็นประชาธิปไตยในครอบครัว (2) เอาใจใส่ต่อกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน คือ ดูแลเอาใจใส่บุตรหลานให้ได้รับความสุข ดูแลเรื่องความเป็นอยู่ของบุตรหลานและคนในครอบครัว (3) มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจ ให้อภัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ (4) ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนเองอย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพ และ (5) มีความใกล้ชิด สื่อสารด้วยใจและให้ความอบอุ่นซึ่งกันและกัน

การตัดสินใจลาออกกลางคัน

การตัดสินใจการลาออกกลางคันเป็นการที่นักศึกษาต้องลาออกจากการศึกษาจนจบการศึกษาตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะนักศึกษาที่ต้อง

ออกจากสถาบันการศึกษาขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาในภาคเรียนนั้นๆ นับว่าเป็นการสูญเสียค่าทางการศึกษา (Phochchong & Cheerapatdhanadhorn, 2020) โดยผ่านเลือกทางปฏิบัติซึ่งมีหลายแนวทางปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ซึ่ง Bangmo (2019) ได้กล่าวว่า การตัดสินใจนั้นอาจเป็นการตัดสินใจที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งหลายอย่างเพื่อความสำเร็จตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ในทางปฏิบัติการตัดสินใจมักเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อน และมีวิธีการแก้ปัญหาให้วินิจัยมากกว่าหนึ่งทางเสมอ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้วินิจัยปัญหาว่าจะเลือกสั่งการปฏิบัติโดยวิธีใด จึงจะบรรลุเป้าหมายอย่างดีที่สุด และบังเกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่บุคคลหรือผู้เกี่ยวข้อง ซึ่ง Phannarat, Wangrangrimakul, and Pipatpen (2009) พบว่า จากการตัดสินใจลาออกกลางคันของเยาวชนเขาได้สร้างความหมายใหม่ต่อความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของตนในสังคมที่เหมาะสมกับตนเองผ่านช่องทางเลือกที่จะทำให้เยาวชนได้รับความรู้ที่จะนำไปศึกษาต่อในระดับที่สูงและตนยังสามารถเป็นแรงกำลังในการดูแลครอบครัวได้พร้อมกันนำไปสู่แนวโน้มที่บ่งชี้การออกกลางคันของนักศึกษาได้

เกณฑ์ในการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและการวิเคราะห์เอกสาร

ผู้เขียนใช้แนวคิดของ Wilson and Lipsey (2001) มาเป็นเกณฑ์ในการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบในการคัดเลือกเอกสารงานวิจัย ที่ผ่านการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่กำหนด โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกเข้าและเกณฑ์การคัดเลือกรอกงานวิจัยตามแบบฟอร์มการคัดเลือก ดังนี้

1. เกณฑ์คัดเลือกเข้า ได้แก่ บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ และดุชนิพนธ์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจลาออกกลางคัน เป็นงานที่เผยแพร่ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2548 ถึง พ.ศ. 2563

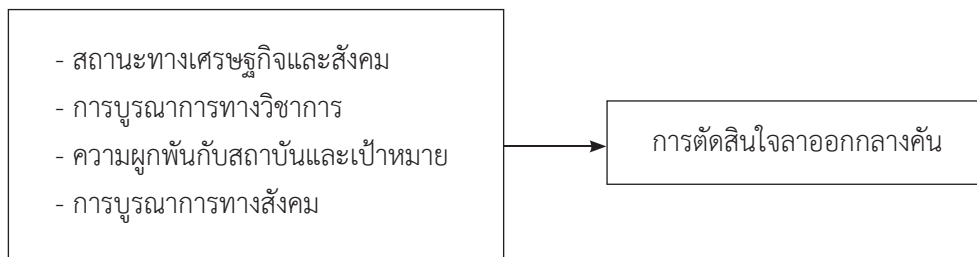
ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี และตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การบูรณาการทางวิชาการ ความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมาย การบูรณาการทางสังคม และการตัดสินใจลาออกกลางคัน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

2. เกณฑ์คัดเลือกออก ได้แก่ เป็นงานวิจัยที่เป็นภาษาอื่นไม่ใช่ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ เป็นงานวิจัยที่มีเฉพาะบทคัดย่อ (abstract) เป็นงานวิจัยที่ตีพิมพ์ก่อนปี พ.ศ. 2547 หรือปี ค.ศ. 2004 และตีพิมพ์ หลัง

ปี พ.ศ. 2564 หรือปี ค.ศ. 2021 เป็นบทความวิจัยที่มีลักษณะเป็นข่าว จดหมาย หรือโปสเตอร์ และเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ

งานวิจัยที่ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาเป็นงานวิจัยที่มีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์การคัดเลือกเข้าทุกข้อ และไม่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกออก จากจำนวนทั้งหมด 142 เรื่อง สรุปลงานวิจัย จำนวน 39 เรื่อง ระหว่างปี พ.ศ. 2548 ถึง ปี พ.ศ. 2563 เพื่อมาสร้างกรอบในการวิเคราะห์ ของตัวแปรและสร้างเส้นความสัมพันธ์ เพื่อการพัฒนาเป็นโมเดลในการวิเคราะห์ต่อไป

กรอบในการวิเคราะห์

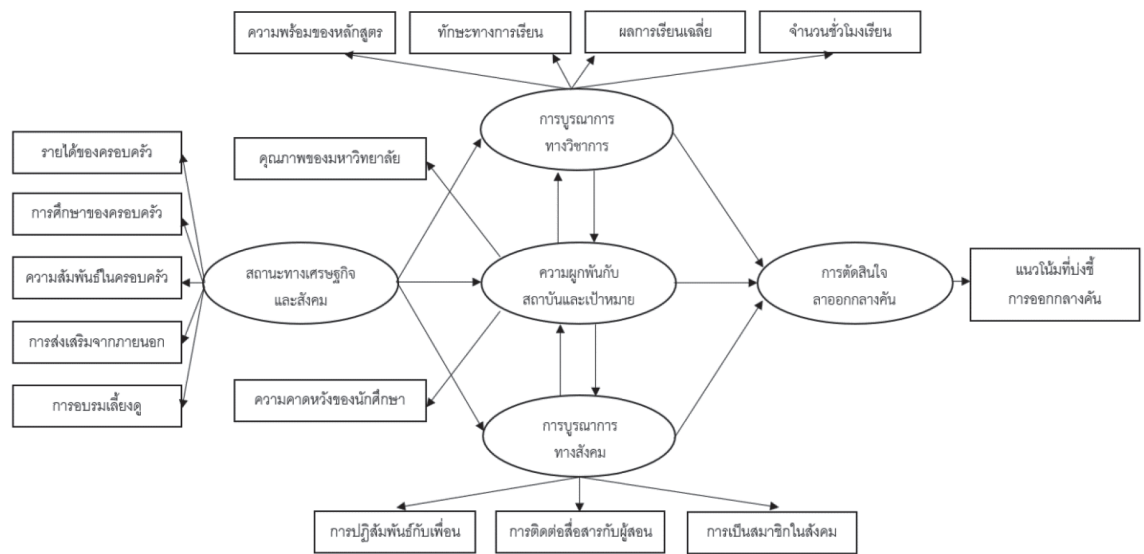

ภาพ 1 กรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์

จากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและจากกรอบในการวิเคราะห์ สามารถพัฒนาเป็นโมเดล

ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีได้ดังนี้

ภาพ 2 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

จากความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมาย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ขณะเดียวกันสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมายมีความสัมพันธ์โดยอ้อมต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

การวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมาย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ขณะเดียวกันสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมายมีความสัมพันธ์โดยอ้อมต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสรุปได้ ดังนี้ (Alivernini & Lucidi, 2011; Bangmo, 2019; Phochchong & Cheerapatdhanadhorn, 2020; Tinto, 1975; Weng et al., 2010)

1. การบูรณาการทางวิชาการเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยมีองค์ประกอบในด้านของความพร้อมของหลักสูตร ทักษะการเรียน ผลการเรียนเฉลี่ย และจำนวนชั่วโมงเรียนเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก
2. การบูรณาการทางสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโดยมีองค์ประกอบในด้านของการปฏิสัมพันธ์กับ เพื่อการติดต่อสื่อสารกับผู้สอน และการเป็นสมาชิกในสังคมเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก
3. ความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมายการศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

ต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีซึ่งมีองค์ประกอบด้านความคาดหวังของนักศึกษาและคุณภาพของมหาวิทยาลัยเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก

4. สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์โดยอ้อมต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีซึ่งมีองค์ประกอบด้านรายได้ของครอบครัว การศึกษาของครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การส่งเสริมจากภายนอก และการอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก

5. การตัดสินใจลาออกกลางคันเป็นตัวแปรตามที่ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมายซึ่งนำไปสู่แนวโน้มที่บ่งชี้การออกกลางคันของนักศึกษาได้

บทสรุป

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารอบแนวคิดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรีซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การบูรณาการทางวิชาการ การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันกับสถาบันและเป้าหมายทั้งโดยตรงและโดยอ้อม สำหรับงานวิจัยในอนาคตจะเป็นการนำโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่

มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ไปทำการศึกษาเชิงประจักษ์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ในศาสตร์ของมนุษย์และสังคม และการหาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการลด ป้องกัน หรือจัดการปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจลาออกของนักศึกษาอย่างถูกเหมาะสม ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อนักศึกษาในการประเมินตนเองตามปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งโดยตรงและโดยอ้อมเพื่อสร้าง ส่งเสริม และพัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ และแยกแยะก่อนเข้าสู่การตัดสินใจลาออกกลางคัน

ข้อเสนอแนะ

ภาควิชาและคณะสามารถนำข้อมูลที่ได้นี้ไปประกอบการหารือและกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงาน ตลอดจนแนวทางการประสานงาน การสร้างแผนปฏิบัติการระยะต่างๆ ตลอดจนการสร้างตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานที่เหมาะสมเพื่อใช้ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษาในภาพรวมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและการพัฒนาการดำเนินงานและการพัฒนานักศึกษาต่อไปในอนาคตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

References

- Adelman, C. (1999). *Answers in the toolbox: Academic intensity, attendance patterns, and bachelor's degree attainment*. U.S. Department of Education, Office of Educational Research and Improvement.
- Aitken, N. D. (1982). College student performance, satisfaction and retention: Specification and estimation of a structural model. *Journal of Higher Education*, 53(1), 32-50.
- Alivernini, F., & Lucidi, F. (2011). Relationship between social context, self-efficacy, motivation, academic achievement, and intention to drop out of high school: A longitudinal study. *The Journal of Educational Research*, 104(4), 241-252.
- Arce, M. E., Crespo, B., & Miguez-Alvarez, C. (2015). Higher education drop-out in Spain – Particular case of universities in Galicia. *International Education Studies*, 8(5), 247-264.
- Bangmo, S. (2019). *Organization and management*. Se-Education. [In Thai]
- Chantarakum, A. (2012). *Development of an educational quality assurance procedure model for basic education schools*. Doctoral Thesis of Education (Educational Administration), Kasetsart University. [In Thai]
- Compan, P., & Apibunyopas, J. (2018). Causal model of dropout of students at Walailak University. *Journal of Education Studies*, 47(1). 240-262. [In Thai]
- Eaton, S. B., & Bean, J. P. (1995). An approach/avoidance behavioral model of college student attrition. *Research in Higher Education*, 36(6), 617-645.
- Glickman, C. D. (2003). *Holding sacred ground: Essays on leadership, courage, and endurance in our schools*. Jossey-Bass.
- Internal Quality Assurance Committee. (2022). *Manual for the internal quality assurance for higher education institutions Rajabhat University faculty and institute level (revised edition B.E. 2564)*. Chandrakasem Rajabhat University. [In Thai]
- Karaked, N., & Kunakornviroon, V. (2015). *Factors affecting the drop out of Rajamangala University of Technology Phra Nakhon students in 2014 academic year*. Research Report, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. [In Thai]
- Khampirat, B. (2013). *Strategies and management systems for student retention at Suranaree University of Technology*. Research Report, Suranaree University of Technology. [In Thai]
- Lundberg, C. A. (2007). Student involvement and institutional commitment to diversity as predictors of Native American student learning. *Journal of College Student Development*, 48(4), 405-417.

- Maldonado, D. E. Z., Rhoads, R., & Buenavista, T. L. (2005). The student-initiated retention project: Theoretical contributions and the role of self-empowerment. *American Educational Research Journal*, 42(4), 605-638.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.). Harper & Row.
- Nora, A. (1987). Determinants of retention among Chicano college students: A structural model. *Research in Higher Education*, 26(1), 31-59.
- Office of the Education Council. (2017). National education plan B.E. 2560-2579. Retrieved from <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1540-file.pdf> [In Thai]
- Office of the National Education Commission. (2002). *National education act B.E. 2542 and amendments (2nd) B.E. 2545*. Retrieved from https://www.bic.moe.go.th/images/stories/5Porobor._2542pdf.pdf [In Thai]
- Parker, A. (1999). A study of variables that predict dropout from distance education. *International Journal of Educational Technology*, 1(2), 1-10.
- Phannarat, N., Wangrangsimakul, K., & Pipatpen, M. (2009). The problems of withdrawal of the youths receiving scholarship from world vision foundation of Thailand in Songkhla province. *Princess of Narathiwat University Journal*, 1(3), 130-144. [In Thai]
- Phochong, M., & Cheerapatdhanadhorn, P. (2020). Factors affecting dropout decision of vocational certificate students in Ayutthaya Vocational College. *Mahachulalongkrajorn Journal*, 11(1), 36-47. [In Thai]
- Spady, W. G. (1970). Dropouts from higher education: An interdisciplinary review and synthesis. *Interchange*, 1, 64-85.
- Sungsri, S. (2017). A model of educational services to enable graduate students of Sukhothai Thammathirat Open University to achieve learning success in the distance education system. *STOU Educational Journal, Sukhothai Thammathirat Open University*, 10(2), 65-78. [In Thai]
- Tinto, V. (1975). Dropout from higher education: A theoretical synthesis of recent research. *Review of Educational Research*, 45(1), 89-125.
- Trakoolngam, W., Intrapraser, A., Intrapraser, S., & Rodpuang, J. (2007). *Factors influencing of students' drop out at Suan Dusit Rajabhat University*. Research Report, Suan Dusit Rajabhat University. [In Thai]
- Troelsen, R., & Laursen, P. F. (2014). Is drop-out from university dependent on national culture and policy? The case of Denmark. *European Journal of Education*, 49(4), 484-496.
- Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation*. Wiley.

- Watanaopas, P., Watanaopas, N., & Punjamas, N. (2005). *Factors effecting on achievement motivation of students in Rajamangala University of Technology Suwanabhumi, Pranakhon Sri Ayutthaya, Wasukri Campus*. Research Report, Rajamangala University of Technology Suwanabhumi. [In Thai]
- Weng, F., Cheong, F., & Cheong, C. (2010). Modeling is student retention in Taiwan: Extending Tinto and Bean's model with self-efficacy. *Innovation in Teaching and Learning in Information and Computer Sciences*, 9(2), 1-12.
- Wilson, D. B., & Lipsey, M. W. (2001). The role of method in treatment effectiveness research: Evidence from meta-analysis. *Psychological Methods*, 6(4), 413-429.
- Yongsorn, C. (2017). Educational waste affects the quality of graduates of Thai higher education. *Journal of Education, Srinakharinwirot University*, 18(1), 1-9. [In Thai]